

^
Každá operace vyžaduje dokonalou souhru celého týmu. Na snímku doktorka Andrea Janeková (vpravo) se sestřičkami a pacientem

Andrea Janeková:

Lékař by měl být srdcař

Obětavost,
laskavost,
ohleduplnost.
To jsou
vlastnosti,
které je třeba
rozvíjet.

Andrea Janeková, vedoucí lékařka Očního centra Praha (OCP), je první ženou v České republice, která úspěšně složila vůbec nejnáročnější mezinárodní zkoušku ve své specializaci – kataraktové a refrakční chirurgii. Je tedy velmi úspěšným očním chirurgem, ročně odoperuje na dva a půl tisíce operací. Pracuje na vědeckých studiích, je pedagožkou, ale jak sama říká, hlavně maminkou dvou holčiček a my dodáváme – také velkou srdcařkou.

Učení dělá mistra

Dnes máte své místo na špičce české oční chirurgie. Jaká byla vaše cesta k úspěchu?

Nebyla zrovna jednoduchá, trvala mnoho let a pocít, že cíl, na kterém pracuji, je v nedohlednu, se dostavil opakovaně. Za tím, že jsem došla až sem, stojí nekonečné úsilí a tvrdá práce a také podpora mých nejbližších, protože největší výzvou asi bylo skloubit všechno s rodinou.

Možná jsem to měla o to obtížnější, že prestižní soukromá klinika, kterou OCP je a kam jsem nastoupila hned po škole, klade na operátora obrovský tlak – na rychlost, přesnost, kvalitu, naprostou bezpečnost pro pacienta. Nebyl prostor něco zkoušet, a tak mi tchán po několika letech mého působení v OCP navrhl, ať se jezdím učit operovat za ním do klatovské nemocnice. Takže to probíhalo tak, že jsem po práci v OCP vyzvedla svou tehdy ještě

malou dcerku ze školky, jely jsme autem dvě hodiny do Klatov, tam jsem ji předala babičce, druhý den ráno šla do nemocnice operovat a pak zas zpátky do Prahy. K tomu se pak přidaly stáže v pražské nemocnici Na Vinohradech, až jsem začala operovat pod vedením zkušených chirurgů v OCP. Dva roky trvalo, než jsem mohla operovat sama.

Dnes máte za sebou víc než deset tisíc operací. Přitom se jedná o jedny z nejnáročnějších, neboť vyžadují naprosto špičkovou přesnost a souhru nejen všech končetin operátora, ale i smyslů. Je to tak?

Máte pravdu, operujeme rukama i nohama na ploše pár milimetrů čtverečních, někdy se při operaci pohybujeme v jednotkách menších než milimetr a pohyby všech končetin musíme koordinovat na milisekundy. U operace sedíme, protože nohy opravdu nezahájí, výrobci dnes umějí dát do jednoho nožního pedálu speciálního přístroje i dvacet funkcí. A když například separujeme lentikulu během zákroku SMILE, který pacienta zbavuje dioptrií na dálku, oddělujeme speciální vrstvy v rohovce, které nám předtím vytvořil laser. Při tom už se orientujeme nejen zrakem, ale i odporem nástroje v tkáni, neboť tak malý rozměr není viditelný. Zároveň kontrolujeme přístroje i sluchem. Nejen, že s námi některé komunikují, ale hlavně musíme ihned zachytit jakýkoli podezřelý zvuk.

Týmová hráčka

Tak náročné operace jistě vyžadují dokonalou souhru celého týmu. Máte nějaký recept na skvělý tým?

Děkuji za tuto otázku. Sehraný tým je základ, sama si nedovedu představit, že bych pracovala někde, kde by nebyly hezké mezilidské vztahy a nefungovala vzájemná profesionální souhra. Na operačním sále samozřejmě nejsem sama, pomáhají mi dvě sestřičky, sanitářka, do našeho týmu počítám i sestřičky, které pacienta na operaci připravují, recepční, které ho přijímají k nám na kliniku... Každý kolega je v tom řetězci důležitý pro to, aby se u nás pacient cítil dobře a operace se zdařila.

Recept? Myslím, že nás všechny spojuje vědomí, že děláme něco, co má smysl, a cítíme to jako službu. Osobně při práci s kolegy sázím na přímocharost a jasnou komunikaci. A samozřejmě také na empatii. Bez té by to nešlo.

Ročně se zúčastníte několika odborných kongresů v různých zemích, kde často přednášíte a představujete výsledky své práce včetně vybraných klinických studií. Panuje i v mezinárodním měřítku mezi vámi týmovost?

Dosud jsem měla možnost vnímat, že mezi námi fungují velmi hezké a kolegiální vztahy, protože všichni svou práci milujeme. Stejně

MUDr. Andrea Janeková, FEBO, FEBOS-CR (37), vystudovala 3. lékařskou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 2012 pracuje v Očním centru Praha (OCP), v současnosti jako vedoucí lékařka centra kataraktové, refrakční a vitreoretinální chirurgie a zároveň jako zástupkyně primáře. Je členkou několika profesních organizací, mj. výboru České společnosti refrakční a kataraktové chirurgie (ČSRKCH). V letošním roce po úspěšném složení evropské specializační zkoušky obdržela prestižní titul FEBOS-CR. Pracuje na vědeckých studiích, je oblíbenou pedagožkou, ale hlavně maminkou dvou holčiček

<

Oční centrum Praha (OCP) se stalo první soukromou klinikou v Evropě, která vyzkoušela unikátní chirurgickou technologii inspirovanou helmami pilotů stíhaček F-35. Tato průlomová metoda využívá XR 3D mikroskopu a speciálních 3D helem. Na fotce Andrea Janeková s primářem OCP MUDr. Radanem Zugarem

> Předávání zkušeností

Základní doporučení pro zdravé oči od paní doktorky Andrey Janekové

I když u dětí nepozorujeme žádné obtíže, je dobré kolem třetího roku věku jejich oči zkontrolovat lékařem. Protože to je období, kdy je možné odhalit i skryté dioptrické vady, které lze léčit. Oko je totiž spojené nervem s mozkem, kde se promítají obrazy. Pokud je jedno oko horší, mozek je tlumí a kolem šestého/sedmého roku už je vývoj dokončený, oko je utlumené a dítě už nikdy neuvidí dobře. Když nasadíme brýle, dokážeme, že obraz obou očí je ostrý, mozek pracuje s oběma očima a vidění může být stoprocentní. Tímto se dá předejít tupozrakosti.

U dospělých přichází hodně očních nemocí s věkem. Doporučuji nechat si kolem 40. roku oči zkontrolovat, i když jsme vždycky dobře viděli.

tak jako já sdílím své zkušenosti, sdílejí je i zahraniční kolegyně – vzájemně se obohacujeme a učíme. Myslím, že všichni to cítíme tak, že je to ve prospěch našich pacientů, ať už jsou doma nebo za hranicemi. Když to zobecním, tak naše společné zkušenosti mohou zachránit zdraví lidem bez ohledu na hranice zemí – a to je moc krásný pocit.

V roli pedagoga

Když jsme u toho předávání zkušeností, v tom máte rozsáhlou praxi, protože už několik let vychováváte také mladé oftalmology doma.

Ano, v OCP jsme pocítovali nedostatek mladých lékařů v našem oboru, a proto jsme se začali věnovat jejich kontinuálnímu vzdělávání a založili pro ně vlastní akademii, která je připravuje po praktické i teoretické stránce. Dokonce jsme získali nejvyšší stupeň akreditace Ministerstva zdravotnictví ČR a stali se akreditovaným pracovištěm III. typu pro obor oftalmologie. Díky tomu můžeme provádět vlastní specializovaný výcvik a zároveň poskytujeme i odborné stáže pro jiná zdravotnická zařízení včetně krajských či fakultních nemocnic.

Kromě toho, že se angažujete v OCP akademii, podílíte se i na výuce začínajících očních chirurgů v zahraničí. Jakým způsobem?

Nezapomínám na své začátky a na to, co mi pomohlo dostat se až sem. Mimo jiné to byl

také trénink na zahraničních wetlabech, kde se učí operovat na prasečích očích pod vedením zkušených operatérů. Proto dnes působím jako instruktor na těchto akcích a podílím se na výuce operací katarakty. Na jedné z největších, v Sofii, se odoperuje až 4000 prasečích očí a při výuce zde je na padesát začínajících chirurgů. Ale nemyslete si, že tam probíhá jen jednosměrná výuka. I my přednášející se z dotazů učíme, posouvá nás to dál. V lékařském oboru by diskuze měla být základem dalšího zdokonalování a pokroku.

Rodina na prvním místě

Jak vaši práci vnímají vaše děti? Jsou na vás hrdé, nebo na ni spíš žárlí, když odjždíte třeba na několikadenní kongres?

O naší práci doma s manželem mluvíme a holčičky vnímají, že je naší součástí, že ji děláme rádi a naplno. Menší jsou teprve čtyři roky, ale starší dcera, která je teď ve čtvrté třídě, vidí, že musíme něco obětovat, abychom něčeho dosáhli. Že úspěch, který s nimi doma i oslavíme, nepříjde jen tak, ale je za ním hodně úsilí.

Bohužel den má jen čtyřicet hodin a někdy, když musím přidat v práci, uberu z času, který bych třeba věnovala sobě. Ale ani v těch pracovních nevyzpytatějších chvílích nekradu čas rodině, ta je u mě vždycky na prvním místě. Není to jen o množství společně stráveného času, ale hlavně o jeho kvalitě. Například když jsem doma, věnuji se jen dětem, odkládám

i mobil. A děti samozřejmě nemají jen nás s manželem, ale také babičky a dědečky, kteří se jim rádi a velmi intenzivně věnují.

Čím vám dcerky v poslední době udělaly největší radost?

Vlastně mi dělají radost neustále. (úsměv) S manželem se snažíme, aby měly mezi sebou hezký vztah, a asi největší radost mám z toho, že se to daří. Moc ráda se dívám, když si spolu

hrají, jak se nádherně doplňují, i když je mezi nimi pětiletý rozdíl. Starší pomáhá sestřičce něco vysvětlit, přečte jí pohádku... A mladší jí zase někdy dodává odvalu, aby se do něčeho pustila, protože je odvážnější. Jsou prostě skvělý tým a věřím, že jim to tak zůstane.

Letos jste se stala porotkyní Srdce s láskou darovaného. Čím vás tento projekt zaujal? A na co se nejvíc těšíte?

Libí se mi, že projekty, které děti se svými učiteli vytvářejí, směřují k tradičním hodnotám – zdraví, hezkým vztahům, pomoci starším lidem, pomoci přírodě... Že to není o soutěživosti za každou cenu, o výkonu, ale o tom, co je v životě důležité. Rozvíjejí obětavost, laskavost, ohleduplnost.

Oceňuji, že děti pracují ve skupině s dospělými, že dělají něco, co je nad rámec výuky – a to něco si často i samy vymýšlejí, což je daleko víc baví. To, že jsou tým, že se musí doplňovat, rozvíjet vztahy mezi sebou, umět se domluvit.

Ten projekt je prostě skvělý, a když „listuji“ na jeho webových stránkách a vidím, co všechno děti se svými učiteli za těch deset let už dokázali, cítím z toho obrovskou sílu. A nesmírně se těším na to, s čím v letošním ročníku přijdou.

*S Andreou Janekovou si povídala
Jana Jenšíková*

Foto: archiv Andrey Janekové a OCP

^
Ve volném čase s manželem rádi sportují. A milují hory

Hrdý partner
celostátního projektu

<
S manželem Adamem Janekem, ředitelem Očního centra Praha, a tchánem Michalem Janekem, vynikajícím kataraktovým chirurgem, který má za sebou víc než třicet tisíc operací. Oba jsou pro ni obrovskou oporou